

Briuselis, 2018 03 08
SWD(2018) 57 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

pridedamas prie

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO

dėl Europos sutelktinio finansavimo paslaugų verslui teikėjų pasiūlymo

ir

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS,

**kuria iš dalies keičiama Direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų,
pasiūlymo**

{COM(2018) 113 final} - {COM(2018) 99 final} - {SWD(2018) 56 final}

Santraukos lentelė
Teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Europos sutelktinio finansavimo paslaugų įmonėms tvarkos poveikio vertinimas
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kodėl? Kokia problema sprendžiama? Sutelktinis finansavimas yra technologijomis grindžiama finansinė paslauga, kuria galima padėti įgyvendinti verslo projektus, kuriems reikia finansavimo, taip pat padėti investuotojams diversifikuoti savo portfelį. Sutelktinis finansavimas vis labiau įsitvirtina kaip esminė pradedančiosioms įmonėms ir naujai įsteigtoms įmonėms skirtų „finansavimo kopėčių“ dalis. Dažnai tai pagrindinė finansavimo priemonė, skirta įmonėms ankstyvuojamajam etapui, kurios finansuojamos, kai rizikos kapitalo ar netgi privataus kapitalo fondai jomis susidomi tik iš dalies. Sutelktiniu finansavimu suteikiama neužtikrinto banko skolinimo alternatyva, pvz., banko sąskaitos kreditavimas ar kredito kortelių paskolos, kurie šiuo metu yra pagrindiniai MVĮ išorės finansavimo šaltiniai. Sutelktiniu finansavimu papildomas banko ir įmonių teikiamas finansavimas ir taip diversifikuojami ekonomikos finansavimo šaltiniai. Juo suteikiama naujų galimybių visų pirma naujai įsteigtoms, novatoriškoms įmonėms, neturinčioms didelio užstato, ilgalaikio turto ar finansinės istorijos duomenų. Nepaisant šio svarbaus vaidmens, įmonių finansavimui skirtos ES sutelktinio finansavimo rinkos yra nepakankamai išvystytos, palyginti su kitomis ekonomiškai stipriausiomis valstybėmis, ir svarbiausia – jos negali tinkamai veikti tarpvalstybiniu mastu. Naujausiais tyrimais ir tikslinių konsultacijų metu surinktais įrodymais patvirtinta, kad dėl nevienodų ir tarpusavyje prieštaraujančių sistemų negalima didinti sutelktinio finansavimo platformų naudojimo masto ir visoje Europoje laisvai teikti jų paslaugas. Kadangi trūksta pasitikėjimo tomis platformomis ir nevienodomis jų reglamentavimo sistemomis, kurios taikomos paslaugų teikimui, investuotojai taip pat susilaiko nuo tarpvalstybinės veiklos.
Ko siekiama šia iniciatyva? Šios iniciatyvos tikslas – sudaryti sąlygas visoje ES bendrojoje rinkoje vykdyti sutelktinio finansavimo veiklą, skirtą MVĮ finansavimui ankstyvuojamajam etapui ir alternatyviam finansavimui, atsižvelgiant į kapitalo rinkų sąjungos tikslą. Iniciatyva taip pat padėtų papildomai diversifikuoti Europos finansų sistemą, siekiant užtikrinti finansinį stabilumą, investuotojų apsaugą ir rinkos dalyvių konkurenciją. Iniciatyva siekiama dviejų konkrečių tikslų. Pirmasis tikslas – sudaryti sąlygas tarpvalstybiniam platformų naudojimo mastui didinti, t. y. kuriant licencijavimo tvarką, kurią būtų galima taikyti visoje ES ir nereikėtų papildomo veiklos leidimo kiekvienoje ES šalyje. Antrasis tikslas – užtikrinti, kad platformoms būtų taikoma tinkama platformų valdymą ir lėšų teikėjų apsaugą užtikrinanti sistema, daugiausia dėmesio skiriant patikimam rizikos valdymui (visų pirma veiklos vykdymui, kompetencijai ir tinkamumui, rizikos valdymui, išsamiam patikrinimui) ir tinkamam informacijos atskleidimui. Tai turėtų padidinti investuotojų pasitikėjimą tarpvalstybine veikla.
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda? Veiksmams, kurių bus imamasi, bus sprendžiamos poveikio vertinime nurodytos šiuo metu aktualios problemos, t. y. sunkumai, susiję su platformų naudojimo masto didinimu visoje ES, taip pat pasitikėjimo tarpvalstybinėmis investicijomis ir lėšų rinkimu stoka. ES veiksmams visoms pagrindinėms suinteresuotosioms šalims, t. y. sutelktinio finansavimo platformoms, projektų savininkams ir investuotojams, būtų labai supaprastinta padėtis, labai sumažėtų joms tenkanti finansinė ir administracinė našta ir kartu būtų užtikrintos vienodos sąlygos visiems paslaugų teikėjams, naudojančiams tą patį ES ženklą.

B. Sprendimai
Kokios su teisėkūra susijusios ir nesusijusios politikos galimybės apsvarstytos? Ar viena iš politikos galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia? Kodėl? Poveikio vertinime nagrinėtos šios politikos galimybės: • 1 galimybė. Pagrindinis scenarijus (ES veiksmų nesiimama). • 2 galimybė. Remiamasi su reputacija susijusiu kapitalu: minimalus derinimas, derinamas su savireguliacijomis. • 3 galimybė. Produktu grindžiamas metodas: sutelktinio finansavimo įtraukimas į esamą bendrą taisyklių sąvadą. • 4 galimybė. Papildomas paslaugomis grindžiamas sprendimas: savanoriška „Europos sutelktinio

finansavimo paslaugų teikėjų“ (ESFT) sistema, kuria remiantis būtų nustatyti tam tikri bendri ES sutelktinio finansavimo sistemų standartai. Atsižvelgus į poveikį ir jį įvertinus, nustatyta, kad tinkamiausia yra ketvirtoji galimybė (ESFT sistema), nes ja remiantis užtikrinama aiški reglamentavimo sistema nustatytoms problemoms spręsti, taip pat ji yra proporcinga ir ja remiantis sumažinamos atitikties išlaidos.
Kas kuriai galimybei pritaria? Keliose atvirose viešose konsultacijose suinteresuotosios šalys pritarė reglamentavimo metodui. Pirma, dėl 2015 m. Žaliosios knygos dėl KRS, nors keli respondentai aiškiai nurodė, kad ES masto veiksmai nereikalingi, daug respondentų ragino užtikrinti reglamentavimo tikrumą ES mastu, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos tarpvalstybinei veiklai ir didesniai pasitikėjimui, užtikrinant skaidrumą ir investuotojų apsaugą. Antra, kiek tai susiję su 2017 m. konsultacijomis dėl KRS laikotarpio vidurio peržiūros, daug respondentų panašiai pasisakė už sutelktiniam finansavimui visoje ES skirtos tinkamos teisinės sistemos parengimą, siekiant sukurti pakankamo dydžio rinką. Trečia, 2017 m. birželio 15 d. pasibaigusiose konsultacijose dėl „FinTech“ dauguma respondentų manė, kad nacionalinės reglamentavimo sistemos trukdo tarpvalstybinei sutelktinio finansavimo veiklai ir kad dėl to reikalingas ES masto derinimas. Iš galimų derintinių sričių buvo paminėti platformų informacijos atskleidimo reikalavimai, registracijos reikalavimai ir investuotojų apsaugos taisyklės. Be to, remiantis įžanginiu poveikio vertinimu, dauguma valstybių narių atstovų, dalyvavusių Europos vertybinių popierių komiteto ekspertų grupės susitikime (2017 m. lapkričio 10 d.), pareiškė pritarantys šios srities ES reguliavimui (4 galimybė), o kelios valstybės narės pasiūlė iniciatyvą nacionalinėms sistemoms suderinti (3 galimybė).
C. Tinkamiausios galimybės poveikis
Kokie būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) pranašumai? Pagal tinkamiausią galimybę sutelktinio finansavimo platformoms numatomas paprastas ir išsamus jų tarpvalstybinių operacijų masto didinimo metodas su nauju ES ženklu. Bendros nuostatos dėl platformoms skirtų valdymo ir skaidrumo reikalavimų taip pat užtikrins tarpvalstybiniam investuotojams tinkamą apsaugą nuo tokių problemų, kaip interesų konfliktai ar sukčiavimas, ir geriau informuos apie finansuojamus projektus. Bendrais veiksmais būtų galima sumažinti su ne Europos regionu susijusias išlaidas ne mažiau kaip 20 mlrd. EUR (naujos rinkos apimties mastais Europoje). Kadangi iniciatyva suteikiama papildomų finansavimo galimybių, visų pirma pradedančiosioms įmonėms ir novatoriškoms MVĮ, tikimasi, kad ji teigiamai paveiks ir ekonomikos augimą, darbo vietų kūrimą bei inovacijas. MVĮ, kuriose šiuo metu dirba 67 % Europos darbo jėgos, yra reikšmingas inovacijų variklis. Tačiau kartu MVĮ ir toliau patiria sunkumų pritraukti lėšų. 2016 m. Europos Komisijos „Innobarometer“ tyrimu patvirtinta, kad galimybė gauti finansavimą yra pagrindinė kliūtis moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai bei prekybai novatoriškais produktais ar paslaugomis skatinti.

Kokios būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) įgyvendinimo išlaidos? Tinkamiausios galimybės lemia platformos teikėjų patiriamas atitikties išlaidas, kurios išsamiai nurodomos poveikio vertinimo 3 priede ir skiriasi priklausomai nuo to, ar reguliuojamam subjektui jau buvo išduotas veiklos leidimas pagal FPRD ir ar platformos teikėjai siekia ar siekė gauti veiklos leidimą keliose šalyse. Atitikties išlaidos padidės, jeigu platformos veikla šiuo metu nereguliuojama ir jeigu per ją paslaugos teikiamos arba jas ketinama teikti tik vienoje šalyje. Tinkamiausia galimybė taip pat gali lemti administracines išlaidas. Pasiūlymas gali turėti tam tikrą poveikį EVPRI biudžetui; apskaičiuota, kad jis gali siekti apie 2,5 mln. EUR, kurie bus padalyti sektoriui ir ES biudžetui pirmaisiais visiško įgyvendinimo metais.
Koks bus poveikis verslui, MVĮ ir labai mažoms įmonėms? Įmonės, MVĮ ir labai mažos įmonės yra pagrindinės sutelktinio finansavimo platformų naudotojos. Taigi, šia iniciatyva bus užtikrinta, kad jos turėtų papildomų finansavimo šaltinių, kaip alternatyvą tokioms tradicinėms finansavimo priemonėms, kaip banko paskolos, sąskaitos kreditavimas ar kredito kortelės skola, kurios įmonėms ankstyvuojant etapu dažnai yra brangios. Kadangi vidutinis mokestis už galimybę gauti sutelktinį finansavimą paprastai yra mažesnis nei trumpalaikio banko finansavimo išlaidos, iniciatyva taip pat gali lemti MVĮ finansavimo išlaidų sumažėjimą ankstyvuojant ir pirmuoju plėtros etapu.
Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams? Tinkamiausia galimybė turi poveikį nacionalinių kompetentingų institucijų ir ESMA išlaidoms ir administracinei naštai. Šių išlaidų mastas ir pasiskirstymas priklausys nuo tikslų reikalavimų Europos sutelktinio finansavimo

paslaugų teikėjams ir susijusių priežiūros bei stebėsenos užduočių. Vis dėlto poveikis priežiūros institucijų išlaidoms bus žymiai mažesnis nei atitinkamo FPRD leidimo poveikis.

Kadangi nėra konkrečių išlaidų lygio įverčių, galima daryti prielaidą, kad priežiūros išlaidas bus galima palyginti su išlaidomis, susijusiomis su nacionalinėmis sistemomis, kurios apima tik „pavedimų perdavimo“ veiklą. Priklausomai nuo ESMA dalyvavimo leidimų išdavimo ir priežiūros procese, bus poveikis ir ES biudžeto išlaidoms. Darant prielaidą, kad ESMA bus atsakinga už veiklos leidimų išdavimą Europos sutelktinio finansavimo paslaugų teikėjams, apskaičiuota, kad, siekiant įdiegti atitinkamas IT sistemas ir suburti už leidimų išdavimo procesą atsakingą grupę, reikės maždaug 500 000 EUR vienkartinių išlaidų.

Ar bus dar koks nors didelis poveikis? Ne daugiau kaip 6 eilutės

Nėra.

D. Tolesni veiksmai

Kada politika bus persvarstoma?

Sutelktinio finansavimo rinka sparčiai auga ir verslo modeliai kinta neatsilikdami nuo sparčios technologijų plėtros. Todėl reguliariai bus stebimas politikos požiūrio aktualumas, atsižvelgiant į geresnio reglamentavimo principus, siekiant užtikrinti, kad veiklos sritis (investicijomis ir skolinimu grindžiamas sutelktinis projektų iki 1 mln. EUR finansavimas) ir priemonių mastas visada būtų suderinti su jų tikslais ir netaptų neproporcingi.